

Løgmannsrøðan

Á ÓLAVSØKU 1961

Onnur tingsetan av hesum valseiði er komin at enda, og vit taka upp tridju.

Hin seinasta var tann longsta, ið hevur verið. Men eg hugs, at vit av sonnum kunnu siga, at hon var ein hin groðurrikasta.

Fiskiskapurin sveik:

Alt bar tó ikki so væl í band, sum ynskilt hevði verið.

Tað fall soleiðis meint, at fiskiskapurin á okkara gomlu leiðum stórliga sveik eins og árið frammanundan.

Men tilikun hendingum ráða vit ikki fyr.

Hitt meinasta hoggjod:

Afrat hesum kom so hitt meinasta hoggjod, vit hava verið fyr, nevniliga skerjingin av veiðirætti okkara á fjarøkinum undir Íslandi og Noregi.

Henda skerjingin hevur líkasam gjørt kravið um viðkan av okkara veiðirættindum í Grønlandi týðningarmiklari enn á nokrum sinni.

Grønland sum endurbót:

Landsstýrið legði eisini áráð um sjógv fyri stórrætti í Grønlandi við tað sama, ið tað var sett.

Utbýggingin av Føroyingahavnini og stórvíðkan av virkjunum har eru farin fram.

Tað var mikil broyting og mikil framstig, ið vóru vunnin í samráðingunum við ríkisstýrið og grønlandska landsráðið um grønlandsmálið. Grønlandskar havnir við nýggjum veiðitækjum, aftrat teimum, vit høvdu frammanundan, rætt fyri ávíst bátatal at avreiða til konguliga grønlandska handilin og fyri hesar bátar rætt til at veiða alla staðni, har ið grønlandingar veiða, oki, ið hava verið stongd áður.

Undir samarbeiðsstevnunum viðvíkjandi Grønlandi fellur ætlanin at byggja stórvirki í Godthåbsfirðinum við KGH, feroyingum og dønnum sum partnarum, stórvirki, sum í leiðslu og handfiskskapi

skal standa óbundið av KGH og tí fram íhjárætti, hetta virki hevur.

Fyrsta hurðin til samarbeiðið við grønlandingar er skipanin viðvíkjandi feroyinga útróðri við avreiðing til tann grønlandska kongliga handilin.

Væl hava feroysku útróðramennir til KGH fingið somu minstulønar trygging og prísviðbót frá lönjavnargrunninum sum fiskimennir, ið arbeiða fyr egnu rokning haruppi. Men so hevur KGH sum viðurgjald imóti hesum goldið vanligt avgjald til lönjavnargrunnin og landskassans fyr tann fisk, sum hann hevur latið turkað í Føroyum. Talan hevur verið um eini 1400 tons. Hetta hevur givið nógv hundrad túsund í turkilón.

Ræsumnar eru sostatt viðkaðar munandi í Grønlandi, men málið er at feroyingar og grønlandingar skulu hava sama rætt hvør hjá øðrum.

Norska sjókið:

Viðvíkjandi fiskiskapinum á norska sjókinum hevur landsstýrið eftir samráðing við teir konastu menn, ið hava fiskað haruppi, heitt á norsku stjórnina at vera okkum lagalig. Her er serliga talan um fiskiskap við Finnmarkina. Sleppa vit ikki at royna her ímillum 6 og 12 mil, verður snøgt ómøguligt at royna har. Tað av fiskileiðum, sum er uttanfyr 12 mil har, er ov lítið at vága eina so langa leið sum hagar upp.

Vit hava vónina um, at norðmenn vera okkum lagaligir.

Í Íslandi:

Skerjingin við teimum 12 milunum av okkara veiðirætti har uppi neit sum sagt okkum meinast.

Landsstýrið hevur tí havt í huga at fáa eina serstöðu í Íslandi. Her var serliga hugsað um fiskiskapin við snøri og snellu.

Men einki kundi gerast fyrr enn drátturin við bretar var vörðin greiddur. So brátt sum stríðið millum íslending-

ar og bretar var lokið, vendi landsstýrið sær til uttanríkisráðið danska at fáa samráðingar við íslendingar í lag. Sama varð gjørt beinleiðis yvirfyrir Íslandi, við áheitan á íslenska sendiharran í Danmark harra Steffan Jóhann Steffansson um at fáa skipað fyr samráðingum um serlig veiðirættindi í Íslandi fyr feroyingar. Landsstýrið hevur eisini havt beinleiðis brævaskipti við íslendskan ráð harra um samráðingar og trokkað á at fingið tær í lag so skjótt sum móguligt.

Seinast ið tingið var saman, samtykti tað at taka upp samráðingar við Ísland um munandi stórra fiskirættindi har uppi.

So kom endiliga svar frá íslendsku stjórnini, at hon var fús at byrja samráðingarnar tann 17. juni.

Hesar samráðingar hava so verið við tí úrsliti, at feroyingar hava fingið fastan rætt at veiða við snøri og snellu alt árið á stórum økjum kring Ísland innan fyri sjómarkið uttan á einum strekki á Vesturlandinum, har ið íslendingar vunu minst við útflutninginum av fiskimarkinum. Summa staðni er veiðirætturin tíðarmarkaður í árinum. Men so væl er vunnin, at menn halda, at feroyingar nú kunnu reka vanliga snøri- og snelluveiði haruppi, við Steinin, Grimsoy og á øðrum víðum økjum norðan fyr, á Sudurlandinum, Eysturlandinum og Vesturlandinum sum fiskilíkindi nú eru.

Rætturin fyr snøri- og snelluveiði er ikki avmarkaður til ávíst áramál, men er leypandi víðari og ætlaður at verða varandi, um tað so er 6 mánaðar uppsøgn hjá báðum partum.

New Foundland:

New Foundland liggur fjarast. Men har verður drivin stórr fiskiskapur av øllum fiskivinnutjóðum á hesari hálvu Vónandi: verður fiskimarksspurningurin ikki at koma okkum tvørari har, enn tilfelli er í dag.

Sjómarksstöð:

Sjómarksstöða landsstýrisins er óbroytt ilig 12 mil út frá beinum linjum. Høvuðsálitid hjá okkum er sjógvurin við Føroyar og uppi í Grønlandi.

Nýggj skip í hópatali:

Men til at reka fiskiskap á so fjarum leiðum sum á fiskigrunninum við Noreg Bjarnaoyna, Grønland og New Foundland krevjast stór skip og nógv skip.

Tað er tibetri eydnast at fáa til vega eina fleggingarskipan til keyp og bygging av hesum skipum.

Ög nógv skip eru komin.

Ög hugur tykist stóðugt at vera at fáa nýggj skip.

Av stórum góðum skipum hava vit: Línubátar: 24; afrat hesum eru 12 kontraheraðir, og eru fleiri feløg í umbóna at kontrahera nýbyggingar.

Trolarar: 6 brannýggir; av stórum høvdu vit frammanundan 6 og av gomlum nútímansgjordum 2 til fiskiskap og 1 til farmaflyting. Umframt tey línuskip, ið komin eru og sum menn eru við at kontrakt, verða onnur, sum væntandi vilja koma afrat og vilja vit av nýbyggingum og keyptum nýggjum nútímans skipum í 1962/63 soleiðis hava fingið til landið millum 50 og 60 og innan 5-ára skeiðið eini 70-80.

Enstök av hesum sum Bakur, tað seinasta hjá Skipafelagnum, og Hørvik-ingur eru útgjerd serliga sum frystuskip. Öll hava frystigreiður til agn- og kalvafrysing og goymslu í stórr og minnt mun.

Summir trolarar hava fiskamjølsvirki umborð.

Við hjálp av realkreditstovninum, lán frá fiskaribankunum og studninginum, sum landskassin við lutvis peningi frá lánun, sum landsstýrið hevur tryggjað og lutvis við peningi frá fleggarlógini skuldu vit verið forir at tikid takid at veitt okkum nógv nógv skip til landið, um fiskimenn og aðrir, ið hava hug at fáa sær skip, kunnu veita til vega eginpening.

Tessverri gluppu tey 30 belgisku skipini okkum av hondum, hóast alt eftir rættum skuldi verið í lagi at fingið tey. Frá belgisku síðu verður sagt, at tað var vanlukkan, ið vit Kongostórðin háldi seg yvir Belgju, sum forðaði hesum stóra byggipláni at ganga út.

Men enn hevur sum sagt ikki staðist á hjá fiskimonnun og øðrum at fingið lán til skipabygging, tá teir kunnu greiða sín part.

Hóast talið á teimum nýggju skipunum er stórt, er voksturinn ikki so munandi, sum ein annars kund: hildið, tí ein so stórt partur av teimum gomlu skipunum er lagdur vegna aldur ella dygdarloysi. Men tá ið tað er farið burtur av við upplegging, sum ikki kann ella ikki fær loyvi at halda fram við fiskiskapi, verður tann stóðugt vaksandi fiskiflotin at muna til lítar, so tann dagur kortini ikki er fjarur, tá ið vit hava nógv mikið av nýggjum skipum til okkara fiskimenn.

Tað hevur verið stuttligt at fylgja við, hvussu okkara nýggju skip hava kunna drivið lönandi fiskiskap við Føroyar allan veturin, ta tðina tá ið okkara skíp annars í gomlum døgum lógu fyrt teymi.

(Framhald á 3. síðu)

Folketælling paa Zelletræ 1. Febr. 1801

Greitt til prentingar hevur Jákup Vang.

6. Familie:

Anne Clementsdatter. Husmoder.	72 Aar	Enke efter 1. Ægteskab, Ophold af Kongsgaarden og lidt Odels Jord hendes Svigersøn
Poul Magnussen	34 —	hans Kone
Anne Sofie Jacobsdatter	34 —	deres Børn
Anne Elisabeth Poulsdatter	2 —	hendes Tjener
Christiane Sofie Poulsdatter	1 —	
Clemend Johannessen	15 —	

7. Familie:

Zacharias Jacobsen. Mand	42 —	Jordløs Husmand, arbejder for andre og Fiskeri
Juliane Joensdatter	39 —	hans Kone, begge i 1. Ægteskab
Ole Jacob Zachariassen	9 —	
Joan Zachariassen	2 —	deres Børn

8. Familie:

Jacob Joensen. Husfader	50 —	Jordløs Husmand, arbejder for andre og Fiskeri
Joan Johannesen, h. Fader	88 —	begge Enkemænd efter 1. Ægteskab
Jacob Jacobsen	12 —	
Johanne Jacobsdatter	8 —	Husfaderens Børn

9. Familie:

Joan Birgersen. Mand	67 —	Husmand med Jord
Sunneva Samuelsdatter	62 —	hans Kone, begge i 1. Ægteskab
Joan Joensson	2 —	Sønneson
Susanne Joensdatter	7 —	Sønnedatter

10. Familie:

Anne Margrethe Jacobsdatter	46 —	Husmoder
Anne Helene Johannesdatter	13 —	
Susanne Johannesdatter	9 —	hendes Børn

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINN PRODUKT

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

PRENTSMÍÐJAN Á HEYGSBREYT
TÓRSHAVN

AVRIKAR ALT PRENTINGARARBEIÐI

TELF. 1820